

MEUBILAIR & INTERIEURINRICHTING

De hoge kunst van het beitsen – eenvoudig gemaakt!

Beitsen is in zekere zin de koningsdiscipline van de oppervlaktecoatings voor hout. Geen enkel ander coatingproces biedt zoveel mogelijkheden om het karakter van hout te bepalen. Welke soorten beitsen zijn er eigenlijk? Wat zijn hun specifieke kenmerken en vooral: hoe kunnen ze betrouwbaar en veilig worden toegepast? De ADLER-experts Jutta Libowitzky en Mario Menghin geven uitleg.

 24.01.2025

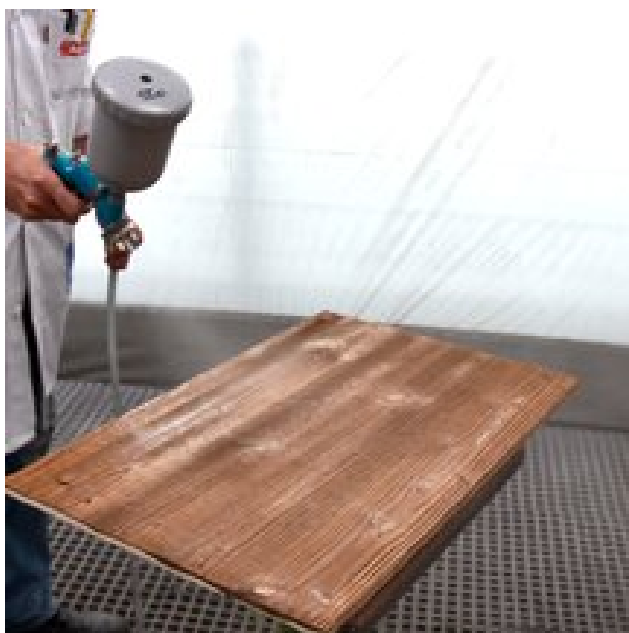
Lakken, oliën en wassen kunnen het hout beschermen, ze kunnen het opfleuren en kleuren, maar alleen beits kan het karakter ervan echt veranderen. Daar is een eenvoudige reden voor: lakken blijven op het houtoppervlak liggen en vormen daar een film. Beitsen met hun kleurstoffen en pigmenten dringen daarentegen dieper in het hout door en veranderen zo het uiterlijk ervan. Beitsen vormen geen beschermende film op het oppervlak – daarom moeten ze altijd worden overgelakt.

Stappen

Veel mogelijkheden ...

Het effect van een beits hangt af van het soort hout. Het uiterlijk van naaldhout wordt bepaald door de harde jaarringen, die met een positieve beits nog meer kunnen worden benadrukt. Deze beitsen bevatten speciale kleurstoffen die reageren met de houtbestanddelen. Omdat de harde jaarringen meer houtbestanddelen bevatten, is de reactie daar sterker – de kleur van de jaarringen wordt benadrukt. Deze chemische reactie heeft enige tijd nodig, daarom is het belangrijk om de aanbevolen hoeveelheid aan te brengen en niet te forceren met drogen. Afhankelijk van de gebruikte beits is het positieve effect verschillend: van elegant bij ADLER-beits Arova Ultra via markant-antiek bij Arova Alpin tot een rustiek beitsbeeld bij Arova Alpin Trend, dat lijkt op dat van oud, door de zon verbrand hout. Negatieve beitsen bevatten daarentegen niet-reactieve kleurstoffen die zich beter kunnen afzetten in het zachte hout tussen de jaarringen en zo de kleur ervan versterken.

... op naald- en loofhout

Een vergelijkbaar effect treedt op bij loofhoutsoorten, die afhankelijk van de houtsoort grove of fijne poriën hebben. Beitsen die de poriën benadrukken, dringen diep in de poriën door en laten deze daardoor beter uitkomen. Dit effect is bijzonder sterk bij de nieuwe beits Arova Flex van ADLER, waarvan de fijn gemalen, gemicroniseerde pigmenten bijzonder goed in de poriën kunnen doordringen. Arova Rustica zorgt voor een rustiek beitsbeeld op hardhoutsoorten met grove poriën. Egaliserende beitsen zoals Arova Style van ADLER of de halfdoorzichtige kleurbeits Arova Colora zijn beitsystemen die zich sterker op het houtoppervlak afzetten – verschillen in het hout, bijvoorbeeld bij een zeer onrustig uiterlijk of fineer met verschillende nerven, kunnen zo worden geëgaliseerd.

Goed gekozen

Hoe vind je met zoveel opties nu de gewenste beits? Naast het gewenste effect – rustiek of elegant, rustig of opvallend – moet je ook rekening houden met het oppervlak van het hout, de nerf, de poriën en de eigen kleur. Beitskaarten met originele monsters kunnen hierbij nuttig zijn – en wie het zekere voor het onzekere wil nemen, maakt voor het beitsen een monster op het gebruikte hout. Daarbij moet niet alleen de beits zelf worden aangebracht, maar ook het aflak, dat zorgt voor de nodige bescherming van het oppervlak – immers, ook de accentuering of Glansgraden van de lak beïnvloeden het uiteindelijke uiterlijk. Ongeacht voor welk type beits u uiteindelijk kiest, u moet in ieder geval alleen met kwaliteitsproducten werken. Hoogwaardige beitsen, zoals die uit het assortiment van ADLER, zijn veilig en betrouwbaar in de toepassing en hebben bovendien een hoge kleurstabiliteit en lichtechtheid, waardoor de kleur van de beits langdurig behouden blijft. Bij producten van mindere kwaliteit kan het daarentegen gebeuren dat de kleur in de loop van de tijd door de inwerking van het licht aanzienlijk verandert.

Zorgvuldig voorbereid

Beitsen heeft vaak de reputatie bijzonder delicaat en foutgevoelig te zijn in de Toepassing. Het is inderdaad zo dat bij het beitsen bijzonder zorgvuldig te werk moet worden gegaan, maar als u een paar tips in acht neemt, hoeft u zich geen zorgen te maken. Als u voor het eerst met een bepaalde beits werkt, moet u altijd eerst het technisch informatieblad raadplegen. Naast de hoeveelheid die moet worden aangebracht en de applicatiemethode – hoewel beits meestal wordt gespoten, zijn sommige soorten ook geschikt om te schilderen of te dompelen – staat hier ook de juiste voorbereiding van de ondergrond vermeld. Een schoon geschuurd hout met scherp schuurpapier is de basis voor een mooi beitsresultaat: hoe grover het hout is geschuurd of geborsteld, hoe sterker het beitsresultaat zal zijn. Vervolgens wordt het schuurstof zorgvuldig verwijderd en wordt het oppervlak nogmaals gecontroleerd – hout met lijmdoorbloeding, harsinsluitingen of scheuren kan beter niet worden gebruikt. Bij beitsen op watergedragen basis is het bovendien voordelig om het hout met warm water te bevochtigen – hierdoor gaan de poriën open en wordt de beits gelijkmatig opgenomen.

Zorgvuldig aangebracht

Ook bij het aanbrengen van de beits is zorgvuldigheid geboden, bijvoorbeeld wat betreft de beoogde hoeveelheid: als er te weinig materiaal wordt aangebracht, kan dit – vooral bij egaliserende beitsen – leiden tot lelijke wolkvorming, maar ook een te hoge hoeveelheid beits beïnvloedt het beitsbeeld. Het is raadzaam om met kleine spuitmonden en weinig druk te werken en het spuitpistool voor het beitsen grondig te reinigen en te drogen. Het beste is om de beits nat-in-nat in twee lagen aan te brengen en daarbij in sterk overlappende banen te werken. Na het aanbrengen moet het oppervlak in het licht gelijkmatig nat glanzen, maar er mag geen vloeistof op het hout blijven staan. Let vooral op de eerste en laatste baan en de randen – hier komt het vaak voor dat er verschillende hoeveelheden materiaal worden aangebracht. Daarna moet de beits grondig drogen voordat de aflak wordt aangebracht, anders kan er vooral bij waterbeitsen verkleuring optreden. Overigens: als licht hout wit wordt gebeitst, is het raadzaam om ook de aflak – bijvoorbeeld met het kleurconcentraat Solva-Tint van ADLER – licht wit te kleuren om een gelijkmatig en niet-vergelend uiterlijk te verkrijgen.

Praktijkgericht opgeleid

Voor wie nog weinig ervaring heeft met de toepassing van beitsmiddelen, kan een bijbehorende cursus een goede start zijn. In de ADLER Academie worden regelmatig cursussen over beitsmiddelen aangeboden, waarbij naast een beetje theorie de praktijk centraal staat – van de keuze van het juiste beitsmiddel en de voorbehandeling van de ondergrond tot het aanbrengen van de beits en het aflak. Zo staat niets een perfect eindresultaat in de 'hoge school van het beitsen' meer in de weg – en kunnen de klanten van timmerlieden en schrijnwerkers zich verheugen op unieke oppervlakken die het hout in al zijn karakteristieke natuurlijkheid laten zien.

Titel

